

Grundnotat

Modtagere:

Folketingets Europaudvalg.

Kopi:

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi

Meddelelse fra Kommissionen, Europa 2020-flagskibsinitiativ – Innovation i EU KOM(2010) 546 af 6. oktober 2010

10. november 2010

1. Resumé

Kommissionen vedtog den 6. oktober 2010 meddelelsen "Europa 2020 Flagskibsinitiativ – Innovation i EU" (COM (2010) 546 final). 'Innovation i EU' lægger op til en styrket fælleseuropæisk indsats inden for forskning og innovation med henblik på at løfte EU ud af krisen og styrket ind i fremtiden. Kommissionens meddelelse om innovation i EU indeholder i alt 34 initiativer, som adresserer udfordringer i forhold til at skabe bedre rammebetingelser for innovation, herunder skabe en tættere kobling mellem forskning og innovation.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

2. Baggrund

Som led i en vækstorienteret dagsorden i EU2020 (efterfølgeren til Lissabonstrategien) har Kommissionen fremlagt meddelelsen 'Innovation i EU'. 'Innovation i EU' er et af syv flagskibsprojekter beskrevet i EU2020-strategien. Kommissionen anbefaler, at EU tager et kollektivt ansvar for en strategisk, inklusiv og erhvervsorienteret forsknings- og innovationspolitik med henblik på at løse store samfundsmæssige problemer, øge konkurrenceevnen og skabe nye arbejdspladser.

Sagsbehandler
Thomas Midtgaard
Telefon 3544 6375
Telefax
E-post thmi@fi.dk

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse om 'Innovation i EU' følger op på et af de syv flagskibe i EU's nye 2020-strategi for vækst og beskæftigelse i Europa (KOM(2010) 2020).

Sagsnr. 10-096042
Dok nr. 1578334
Side 1/8

Kommissionens meddelelse om innovation i EU indeholder i alt 34 initiativer, som adresserer udfordringer i forhold til at skabe bedre rammebetingelser for innovation, herunder skabe en tættere kobling mellem forskning og innovation.

En nyskabelse er forslag om etablering af såkaldte innovationspartnerskaber, hvor forskning og innovation på specifikke områder bliver set i sammenhæng med regulering og standardisering med henblik på at løse store samfundsmæssige udfordringer.

Topkvalitet inden for uddannelse og udvikling af kvalifikationer

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne senest ved udgangen af 2011 fremlægger strategier med henblik på at uddanne et tilstrækkeligt antal forskere til at imødekomme deres nationale mål samt fremme attraktive karriereveje i offentlige forskningsinstitutioner, bl.a. med fokus på ligestilling. Kommissionen vil i 2011 desuden foreslå et uafhængigt, flerdimensionelt, internationalt system for rangering af universiteter med henblik på at kunne identificere de bedste europæiske universiteter. Kommissionen vil også understøtte samarbejde mellem virksomheder og forskningsverdenen gennem oprettelse af såkaldte videnalliancer. I 2011 vil Kommissionen foreslå bedre rammevilkår for udvikling af IT-færdigheder med henblik på at fremme innovation og konkurrence.

Realiseringen af det europæiske forskningsrum

Kommissionen vil i 2012 foreslå et sæt rammer for det europæiske forskningsrum og støtteforanstaltninger, der skal fjerne hindringerne for mobilitet og samarbejde på tværs af grænserne. Målene er bl.a. at skabe bedre mobilitet og karriereveje, facilitere tværnationalt samarbejde mellem forskningsinstitutioner og udbrede forskningsresultater. I 2015 bør medlemsstaterne sammen med Kommissionen have realiseret 60 procent af prioriterede infrastrukturprojekter.

EU's finansieringsinstrumenter skal fokuseres på prioriteringer under Innovation i EU

Kommissionen opfordrer til, at fremtidens forsknings- og innovationsprogram (afløseren for det nuværende rammeprogram FP7) bør fokusere på EU2020-målene og særligt målene i meddelelsen om Innovation i EU. Der bør være større fokus på samfundsmæssige udfordringer, og finansieringsinstrumenterne bør strømlines og simplificeres. Desuden bør Det Europæiske Forskningsråds rolle styrkes. Kommissionen vil endvidere designe kommende EU forsknings- og innovationsprogrammer for at sikre større deltagelse af små og mellemstore virksomheder (SMV), særligt SMV'er med vækstpotentiale. Kommissionen opfordrer til større brug af partnerskaber med medlemslandenes agenturer, der kan bygge på erfaringerne fra Eureka og Eurostars initiativerne. Kommissionen vil skabe et forum for fremadrettede aktiviteter (Forward Looking Platform), der samler forskellige fremsyn.

Fremme af det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) som en model for innovationsstyring

Senest i midten af 2011 bør EIT udvide sine aktiviteter og udarbejde en strategisk innovationsdagsorden for at udvide sine aktiviteter, således at de kan fungere som demonstrationseksempler for Innovation i EU. EIT bør bl.a. iværksætte nye videns- og innovationssamfund (Knowledge and Innovation Communities - KIC's).

Forbedret adgang til finansiering for innovative virksomheder

Senest i 2014 bør EU have finansielle instrumenter på plads med henblik på at tiltrække markant flere private investeringer og afhjælpe mangler på markedet inden for investeringer i forskning og innovation. Bidrag fra EU's budget bør ha-

ve en løftestangseffekt og bygge på det syvende rammeprogram for forskning og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP). Kommissionen vil i samarbejde med den Europæiske Investeringsbank og øvrige investorer (offentlige og private) implementere en række initiativer til at understøtte investeringerne. Senest i 2012 vil Kommissionen sikre, at venturekapitalfonde, der er etableret i en af medlemsstaterne, kan operere og investere frit i hele EU. Kommissionen vil styrke den mekanisme, hvormed innovative virksomheder og investorer sættes sammen på tværs af grænserne. Kommissionen vil i 2011 som led i midtvejsevalueringen af statsstøttereglerne afklare, hvilken form for innovation der kan understøttes.

Etablering af et indre innovationsmarked

Kommissionen foreslår, at medlemslandene enes om at få regler for EU-patenter på plads, så de første patenter kan udstedes i 2014. Kommissionen foreslår, at EU og medlemsstaterne fra 2011 screener de lovgivningsmæssige rammer inden for centrale områder, idet der begyndes med lovgivning, som vedrører økoinnovation (teknologier, der har med miljøeffektivitet at gøre) og europæiske innovationspartnerskaber. I starten af 2011 vil Kommissionen præsentere en meddelelse samt komme med lovgivningsmæssige tiltag med henblik på at fremskynde udvikling af standarder for at muliggøre interoperabilitet og innovation på globale vækstmarkeder. I 2011 og hvert år derefter bør medlemsstater og regioner øremærke en del af de offentlige udbudsmidler til innovative produkter og services. I starten af 2011 vil kommissionen præsentere en handlingsplan for økoinnovation med fokus på specifikke flaskehalse, udfordringer og muligheder.

Fremme af åbenhed og udnyttelse af Europas kreative potentiale

Kommissionen vil senest i 2011 nedsætte et designfremmeråd (European Design Leadership Board), der skal komme med forslag til at styrke designs rolle i innovationspolitikken. Kommissionen vil fremme åben adgang til offentligt finansierede forskningsresultater. Målsætningen er adgang til mindst 50 procent af publikationerne relateret til rammeprogrammerne. Kommissionen foreslår stærkere mekanismer til at sprede viden fra EU's forskningsprogrammer.

Inden udgangen af 2011 vil Kommissionen foreslå udvikling af et europæisk marked for patenter og licenser. Herudover vil Kommissionen undersøge konkurrencepolitikken og ophavsrettens rolle i forhold til vækst.

Spredning af fordelene ved innovation til hele EU

Kommissionen opfordrer til, at medlemslandene fra 2010 udvider og forbedrer deres brug af eksisterende strukturfonde til forsknings- og innovationsprojekter og herunder hjælper folk til at opnå de rigtige færdigheder. Medlemsstaterne bør desuden initiere forberedelsen af strukturfondsprogrammerne for perioden efter 2013 med forøget fokus på innovation og intelligent specialisering. Kommissionen vil bidrage til at styrke igangværende og nye initiativer, hvad angår social innovation, herunder med initiativer i Den Europæiske Socialfond. Kommissionen vil støtte et substantielt forskningsprogram om den offentlige sektor og innovation, herunder etablere en europæisk resultattavle for den offentlige sektors innovation. Kommissionen vil konsultere de sociale parter om, hvordan videnøkonomien kan blive spredt på alle niveauer og i alle sektorer.

Forøgelse af de sociale fordele

Kommissionen vil iværksætte et pilotprojekt vedrørende europæisk social innovation og vil fra 2011 støtte et omfattende forskningsprogram vedrørende den offentlige sektor og social innovation. Den vil samtidigt iværksætte et pilotprojekt vedrørende en europæisk resultatavle for innovation i den offentlige sektor. Kommissionen vil også høre arbejdsmarkedets parter for at undersøge, hvordan videnskøkonomien kan udbredes til alle beskæftigelsesniveauer og alle sektorer.

Europæiske innovationspartnerskaber

Kommissionen opfordrer Rådet, Parlamentet, medlemsstaterne, industrien samt andre interessenter til at støtte op om innovationspartnerskaberne. Kommissionen inviterer medlemsstaterne til at komme med forslag til emner for innovationspartnerskaberne. Som et første konkret skridt vil Kommissionen påbegynde forberedelserne til et pilotpartnerskab om aktiv og sund aldring. Den vil under hensyntagen til Parlamentets og Rådets holdninger og input fra andre aktører fremlægge forslag til yderligere partnerskaber i løbet af 2011.

Styrkelse af vores politikker udadtil

Kommissionen opfordrer til, at EU og medlemsstaterne senest i 2012 tager nye initiativer til at fastholde og tiltrække de bedste akademikere og forskere til Europa. Kommissionen opfordrer også til, at EU og medlemsstaterne behandler videnskabeligt samarbejde med tredjelande som et fælles anliggende og udvikler fælles tilgange. Senest i 2012 bør der endvidere opnås en aftale med internationale partnere om udvikling af forskningsinfrastrukturer, inklusive IKT-infrastruktur, der kun kan realiseres ved globalt samarbejde.

Hvordan kommer vi videre?

Medlemsstaterne inviteres til at evaluere deres egen indsats baseret på den checkliste, der fremgår af meddelelsens bilag 1, og herunder identificere nøgleudfordringer i forhold til de nationale reformprogrammer. Kommissionen foreslår endvidere udvikling af en ny indikator til at måle antallet af hurtigt voksende innovative virksomheder.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Innovation i EU har ikke konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Forslagene i Innovation i EU har ikke væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Kommissionens meddelelse har været sendt i høring i både EU-specialudvalget for konkurrenceevne og vækst og i EU-specialudvalget for forskning med svarfrist den 28. oktober 2010.

Følgende parter har haft bemærkninger til forslaget: Organisationen for offentligt og private ansatte (FTF), DI – Organisation for erhvervslivet (DI), Kommunernes Lands-

forening (KL), Landsorganisationen i Danmark (LO), Akademikernes Centralorganisation (AC) og Aarhus Universitet (AU).

Høringsparterne udtrykker generelt tilfredshed med Kommissionens meddelelse om Innovation i EU og understreger vigtigheden af, dels at der tages en bred tilgang til innovation, dels at meddelelsens initiativer fremadrettet konkretiseres yderligere. Parterne har desuden en række specifikke bemærkninger, der opsummeres i det følgende:

FTF

FTF opfatter Kommissionens forslag om innovationspartnerskaber som positivt og fremhæver, at offentligt-privat innovationssamarbejde kunne være en måde at skabe de rigtige rammer for at realisere dette initiativ.

DI – Organisation for erhvervslivet (DI)

DI udtrykker et ønske om, at ambitionsniveauet for investeringer i forskning, uddannelse og innovation hæves til mere end tre procents-målsætningen i 2020, og at disse investeringer fokuseres på vækstrettede aktiviteter.

DI støtter Kommissionens intention om at øremærke en andel af offentlige myndigheders indkøbsbudget til innovative indkøb samt Kommissionens forslag om innovationspartnerskaber.

DI fremhæver behovet for at mindske små og mellemstore virksomheders barrierer, for så vidt angår finansiering, intellektuelle ejendomsrettigheder, regulering, standarder og offentlige indkøb.

KL

KL ønsker at fastholde en lokal forankring af strukturfondenes prioritering og finder ydermere meddelelsens forslag om, at en fast andel af medlemstaternes offentlige indkøbsbudgetter øremærkes til innovative indkøb, ufleksibel. KL finder i stedet, at Kommissionen bør understøtte nationale myndigheders indkøb ved at udvikle redskaber, der kan hjælpe myndighederne med at overkomme eksisterende praktiske og juridiske udfordringer.

KL finder det positivt, at EU sætter fokus på alle typer små og mellemstore virksomheders adgang til EU-programmer og fremhæver det fremadrettede behov for at mindske unødvendigt bureaukrati i forbindelse med administrationen af fondsmidler.

Landsorganisationen i Danmark (LO)

LO finder det vigtigt, at medlemsstaterne får fleksibilitet og metodefrihed i forbindelse med udmøntningen af de enkelte initiativer, herunder at arbejdsmarkedets parter inddrages, og at der tages hensyn til nationale kollektive overenskomster.

LO fremhæver et behov for, at hele arbejdsstyrken opkvalificeres med henblik på innovation. LO fremhæver desuden vigtigheden af, at der er balance mellem grundforskning og mere anvendelsesorienteret forskning, samt at strategisk udpegede forskningsområder bør fokusere på områder med stor samfundsmæssig betydning.

Akademikernes centralorganisation (AC)

AC finder det generelt positivt, at Kommissionen i den foreliggende meddelelse åbner for en bredere forståelse af innovation end hidtil, herunder at den også omhandler innovation i den offentlige sektor.

Topkvalitet inden for uddannelse

AC finder det positivt, at Kommissionen peger på behovet for at oprette ”videnalliancer” mellem erhvervslivet og den akademiske verden. Der er stærkt brug for at udvikle en ny iværksætterkultur på universiteterne og et stærkere bånd til virksomhederne, og både studerende og forskere kan bidrage til, at der bliver stærkere fokus på tværfaglighed, relevans og iværksætteri i uddannelserne.

Realisering af det europæiske forskningsrum

EU har i mange år arbejdet for at sikre gode karriereveje for forskere og større forskermobilitet, og AC mener, at Kommissionen skal have ros for at erkende, at det er et langt sejt træk, og at der stadig er mange barrierer for, at forskerne frit kan bevæge sig over grænserne – med en rimelig sikring af ordentlige arbejds-, løn- og pensionsvilkår. Om det nytter noget at fastsætte en frist for endelig etablering af et velfungerende europæisk forskningsrum til ultimo 2014, stiller AC sig tvivlende over for, men etablering af fonde, der kan sikre mobile forskeres pension, kan være et lille skridt på vejen.

Etablering af et indre innovationsmarked

AC ser meget gerne, at der, som Kommissionen foreslår, arbejdes på i højere grad at udnytte de offentlige udbud som driver for innovation. At afsætte selvstændige budgetter til offentlige indkøb af innovative produkter og tjenesteydelser, og dermed reservere særlige midler hertil, kan være med til at skubbe på innovationen hos leverandører og samarbejdspartnere – offentlige såvel som private.

Hidtil har sådanne tiltag været hindret af, at offentlige udbud og indkøb næsten udelukkende har fokus på prisen, og i den forbindelse fremgår det ikke tydeligt, hvad der menes med, at der er tale om prækommercielle indkøb, og om dette kan bidrage til at overvinde denne barriere. I det hele taget virker det uklart, om tiltaget umiddelbart kan kombineres med regelsættet i udbudsdirektivet, eller om der er behov for en samordning.

AC stiller sig også tvivlende over for, om det fokus, Kommissionen har på volumen i markedet for offentligt indkøb, er befordrende for at understøtte innovation. Ofte er centrale udbuds- og indkøbsregler i forhold til store markeder befordrende for store virksomheder – og desværre samtidig ofte til hinder for, at små, innovative virksomheder kan deltage i udviklingsarbejde for og leverancer til den offentlige sektor.

Spredning af fordelene ved innovation i hele EU

AC finder det positivt, at Kommissionen lægger op til, at medlemslandene i højere grad end hidtil skal bruge de eksisterende strukturfonde til forsknings- og innovationsprojekter. Det er meget ærgerligt, hvis strukturfondene først og fremmest anvendes til at støtte projekter i og for det, AC kalder ”solnedgangsbrancher”, frem for på mere fremadrettet vis at bidrage til omstilling til konkurrence-

dygtig produktion og service, bl.a. gennem projekter der fokuserer på opkvalificering, nytænkning og innovation.

Endelig finder AC det positivt, at Kommissionen vil igangsætte arbejdet med at udvikle en ny indikator til måling af vækstvirksomhedernes andel af økonomien.

Aarhus Universitet

Aarhus Universitet støtter det overordnede mål om fortsat investering i uddannelse, forskning, innovation og IKT. Også bestræbelserne på at skabe et reelt europæisk forskningsrum, herunder ikke mindst tiltrække de bedste talenter, støtter AU.

AU støtter også EU's ønske om fortsat modernisering af uddannelsessystemet og finder det positivt at se, at EU vil arbejde videre med forenklingen af EU-programmerne.

AU finder det herudover vigtigt, at innovationsunderstøttende programmer og tiltag også understøtter og opfordrer til internationalt samarbejde udover EU's grænser.

AU er endvidere enig i, at der bør skabes et større fokus på samfundsmæssige udfordringer, og at Det Europæiske Forskningsråd (ERC)'s rolle i denne sammenhæng bør udbygges. Samtidig med at dette gøres, er det vigtigt, at ERC's rolle med hensyn til at fremme banebrydende forskning igennem støtte til projekter "fra neden" fastholdes.

Innovation i EU foreslår udviklingen af en innovationsindikator. AU mener, at en sådan indikator bør indfange Europas mange veje til innovation i stedet for at fokusere på en enkelt dimension af innovation.

Med Innovation i EU planlægges der omfattende nye offentlig-private partnerskaber som virkemiddel til at fremme Europas innovationsevne. AU finder det afgørende, at sådanne nye partnerskaber baseres på de samme administrative procedurer og regler som øvrige EU-programmer for dermed at reducere de administrative byrder.

Endelig støtter AU varmt arbejdet med at etablere regler for EU-patenter og en patentdomstol og opfordrer medlemsstaterne til at finde en løsning, så EU-patentet kan være klar hurtigst muligt. Endvidere opfordres til en fortsat harmonisering af nationale regler vedrørende kommercialisering af viden, herunder kommercialisering af universitetsgenereret viden, for dermed at skabe et reelt frit marked også for viden.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for den helhedsorienterede tilgang til innovation, men lægger samtidigt vægt på, at der skal prioriteres mellem de mange initiativer.

Regeringen støtter generelt en stærkere kobling mellem forskning og innovation med henblik på at styrke væksten i Europa. Fra regeringens side prioriteres særligt initiativer, som kan give virksomhederne lettere adgang til finansiering, samt initiativer, der gør det lettere for virksomhederne at håndhæve og handle med deres intellektuelle

ejendomsrettigheder. Regeringen ser også positivt på iværksættelsen af innovationspartnerskaber med henblik på at fremme innovationen inden for specifikke områder og støtter iværksættelsen af et pilotinitiativ om sund og aktiv aldring.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I de foreløbige forhandlinger har de øvrige medlemsstater udtrykt en generel positiv stillingtagen til Europa-Kommissionens meddelelse om Innovation Union. Der udtrykkes dog også et ønske om, at governance-strukturen i de foreslåede innovationspartnerskaber skal være fleksibel og ikke for tung.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.